

2017-2020
Nafarroa

LAN OSASUNeko
EKINTZA PLANA

LANGILE BEREZIKI SENTIBEREN **AZPIPROGRAMA**

Nafarroako Osasun
Publikoaren eta Lan
Osasunaren Institutua

Instituto de Salud
Pública y Laboral
de Navarra

5. TALDE KALTEBERETAN ARRISKUEKIKO ESPOSIZIOA GUTXITZEKO PROGRAMA

Osasun publikoaren ikuspuntutik, talde kaltebera esaten zaie arrisku faktore gehiago metatzen dutenei, arrisku jakin batzuekiko sentiberago direnei eta/edo haien aurrean babesteko aukera gutxiago dutenei.

Ikuspegi horietatik bereziki kalteberak direlako, honako azpiprograma hauek sartzen dira programa honetan:

- Langile bereziki sentiberen azpiprograma, prebentzioko araudiaren definizioaren arabera.
- Amatasun-egoeran lan arriskuei aitzintzeko azpiprograma
- Lanean ari diren adinekoendako azpiprograma
- Langile autonomoendako azpiprograma

LANGILE BEREZIKI SENTIBEREN AZPIPROGRAMA

Sarrera / Egoeraren azterketa

Langile talde asko daude, beren ezaugarriak, osasun egoera edo egoera biologikoa dela-eta lan baldintza berariazkoak behar dituztenak laneko arriskuek beraiengan duten eragina ekiditeko edo arrisku horien maila mugatzeko, lanaren ondoriozko kalteak izan ez ditzaten.

Sentiberatasun bereziko egoera hori enplegua baino lehenagokoa edo ondotik gertatua izan daiteke, iraunkorra edo iragankorra.

Laneko Arriskuen Prebentziolari buruzko azaroaren 8ko 31/1995 Legeak enpresariari exijitzen dio sentiberatasun bereziko egoeran dauden langileendako arriskuak saihestea edo kontrolatzea bere prebentzio plangintzan.

Arau horretan aipatzen dira arriskuen kudeaketako zein alderdi hartu behar diren kontuan egoera horretan, hots, arriskuen ebaluazioa eta prebentziorako eta babeserako behar diren neurrien ezarpena. 25. artikuluan esaten da saihestuko dela halako langileak kokatzea berendako edo beste batzuekiko arriskua dakarten postuetan. Jarraian adierazten da kontuan hartu beharreko egoera iragankorra edo iraunkorra izan daitekeela.

Arazoa, ordea, gaiari buruzko literatura aztertuta dator, zeren ondorioztatu egiten baita ez dagoela ia metodo berariazkorik talde horrendako arriskuak ebaluatzeko, salbu eta amatasun-egoeran¹⁶, eta lesio ergonomiko zenbait izan dituzten pertsonendako balio duten metodo berariazkoak, gaitasunen eta beharkizunen arteko lotura baloratzen dituztenak. Gainerako taldeak ikaragarri pluralak dira. Adineko langileak, baliaezintasunik gabeko sekuela iraunkorrek ekarri dizkieten patologiak izan dituztenak, desgaitasun kognitiboa, zentzumenezkoa edo fisikoa duten pertsonak (orain aniztasun funtzionala duten pertsonak esaten zaie), aldi baterako lesioak dituzten langileak, eragile kimiko jakin batzuekiko sentikor bihurtu direnak, etab.

Arriskua kudeatzeko faseei jarraituz, gure ustez langileen osasuna zaintzeak berebiziko garrantzia du langile horiek identifikatzerakoan eta zer arriskuren eraginpean jarri behar ez diren zehazterakoan.

Arriskuen ebaluazioari dagokionez, batzuetan zaila da ezartzea zein diren maila onargarriak talde berezi horiek eraginpean jartzeari dagokionez. Kasu jakin batzuei buruzko hutsune hori konpondu

16 Directrices para la evaluación de riesgos y protección de la maternidad en el trabajo. INSHT Madrid

da eraginpean jartzeko maila batzuk adostuz eragile sozialen, administrazioaren eta teknikarien artean.

Bestalde, beste erronka bat etorri ohi da aldi batean desgaitasun egoeran egon eta gero langileak bere lanpostura itzuli behar duenean. Espainiako Gizarte Segurantzaren araudiak ezartzen du gaitasunen %100ean itzuli behar dela langilea lanera, lanari inolako mugarik gabe aurre egiteko modua duenean. Beste herrialde batzuetako esperientziek erakusten dute nolako onurak ekarriko lituzkeen lanera modu progresiboan itzuli ahal izatea.

Xede-populazioa

- Aniztasun funtzionala duten pertsonak (desgaituak).
- Amatasun-egoeran dauden emakumeak.
- 55 urtetik gorako langileak.
- Laneko baja luzeagoak dituzten langileak irizpide klinikoen erabera.

Helburu orokorrak

1. Sustatzea lan baldintza egoki eta berariazkoak lan arriskuekiko sentiberatasun berezia duten taldeetako langileendako.
2. Pertsonen modu egokian berriro laneratzeko aukera ematea laneko baja baten ondoren.

Helburu berariazko eta zehatzak

	2017	2018	2019	2020
Lan baldintza				
Sostengu ematea hitzarmen kolektiboetan edo bestelako akordioetan ezar dadin 50 urtetik goiti borondatezkoa izan dadin gaueko txandak egitea jarduera ekonomiko eta enpresetan	n_0	$n_0 + \%10$	$n_0 + \%20$	$n_0 + \%30$
Enplegurako zentro berezietan (EZB) egin beharreko jarduketak txertatzea programa honetan	0	%10	%30	%40
Prebentzio sistema				
Prestakuntza-jarduerak egitea talde horietako teknikari eta prebentzioko ordezkariendako eta partaideen kopurua handituz joatea				
Sentsibilizazioa				
Talde kalteberen langile eta enpresen jakintza eta sentsibilizazioa hobetzea LOZ-Lan Osasuneko Zerbitzuari laneko arriskuen kudeaketaren arloan dagozkion alderdi berariazkoak buruz eta, zehazki, EZBetan.	n_0	$n_0 + \%10$	$n_0 + \%20$	$n_0 + \%40$

Ekintzak, kronograma, unitate arduradunak

	Egutegia	Unitate arduraduna
Lan baldintzak		
Sustatzea hitzarmen kolektiboetan txerta daitezkeen gaueko txanda ez egiteko borondatezko salbuespen-irizpideak adineko langileendako	2017	LOZ
Arriskuen kudeaketa		
Bultzatzea, talde jakin batzuen edo egoera kalteberagoan daudenen arriskuen prebentzioa, edo arrisku berezien eraginpean daudenena	iraunkorra	LAPA-LMLEA

	Egutegia	Unitate arduraduna
Sentiberatasun bereziko taldeak enplegatzen dituzten enpresendako aholkularitza, kasuan kasuko enpresako prebentzio zerbitzuekin elkarlanean	2017	LAPA
<i>Prebentzio sistema</i>		
Kanpaina, Eskubide Sozialetako Departamentuarekin eta LGSIarekin lankidetzan desgaituak kontratatzeari begira eta lanpostuak norberaren ezaugarriei egokitzeari buruz, * EZBetan bereziki	2018/2019	LAPA-LMLEA-LGSI-Eskubide Sozialeko Dep.
<i>Sentsibilizazioa</i>		
Arriskuak kudeatzeko prozedurak eta protokoloak prestatzea bereziki sentiberak diren hainbat talderendako.: • Adinekoak • Haurdunak • Aniztasun funtzionala duten pertsonak • Aldi baterako ezintasunaren ondoko egoerak	2017	LOZ
Kanpaina, lanpostuen egokitzapena errazteko bereziki sentiberak diren langileendako eta gai izanik mugak dituzten langileendako	2018	LAPA-LMLEA
Kanpainak laneko arriskuei aurrea hartzeko materialak zabaldu eta dibulgatzeko, talde berariazko batzuei zuzendutakoak	2017/2018	LAPA-LMLEA
<i>Ikerketa</i>		
Osatzea arrisku ergonomikoak ebaluatzeko irizpideak pertsona bereziki sentiberei dagokienez	2017	LAPA-LMLEA
Ikerlan pilotua, sentiberatasun bereziko egoera iragankorreen dauden pertsonak lanpostura hein batean itzultzeari begira	2017	SVCIM

Ebaluazioa

Adierazleak
Kanpainaren informazioa jaso duten langile eta enpresen ehunekoak
Zenbat prestakuntza-saio egin diren, zenbat profesional eta ordezkari bertaratu diren prestakuntzako jardunaldi eta ekintzetara programa honen eta haren ebaluazioaren baitan
Arriskuak kudeatzeko zenbat irizpide berariazko osatu eta/edo zabaldu dituen NOPLOIk populazio horiendako
Zenbat hitzarmenetan, eta zenbat langile ukiturik, ezarri den borondatezko irizpidea gaueko txandak egiteko
Zenbat lantalde berariazko eratu den programaren ondorioz, talde-motaren arabera sailkatuak